

311021

I

St. Dr. Mag.

Кучукарев
Магистр
Результаты экспедиции
в Горах
1850.

provenza

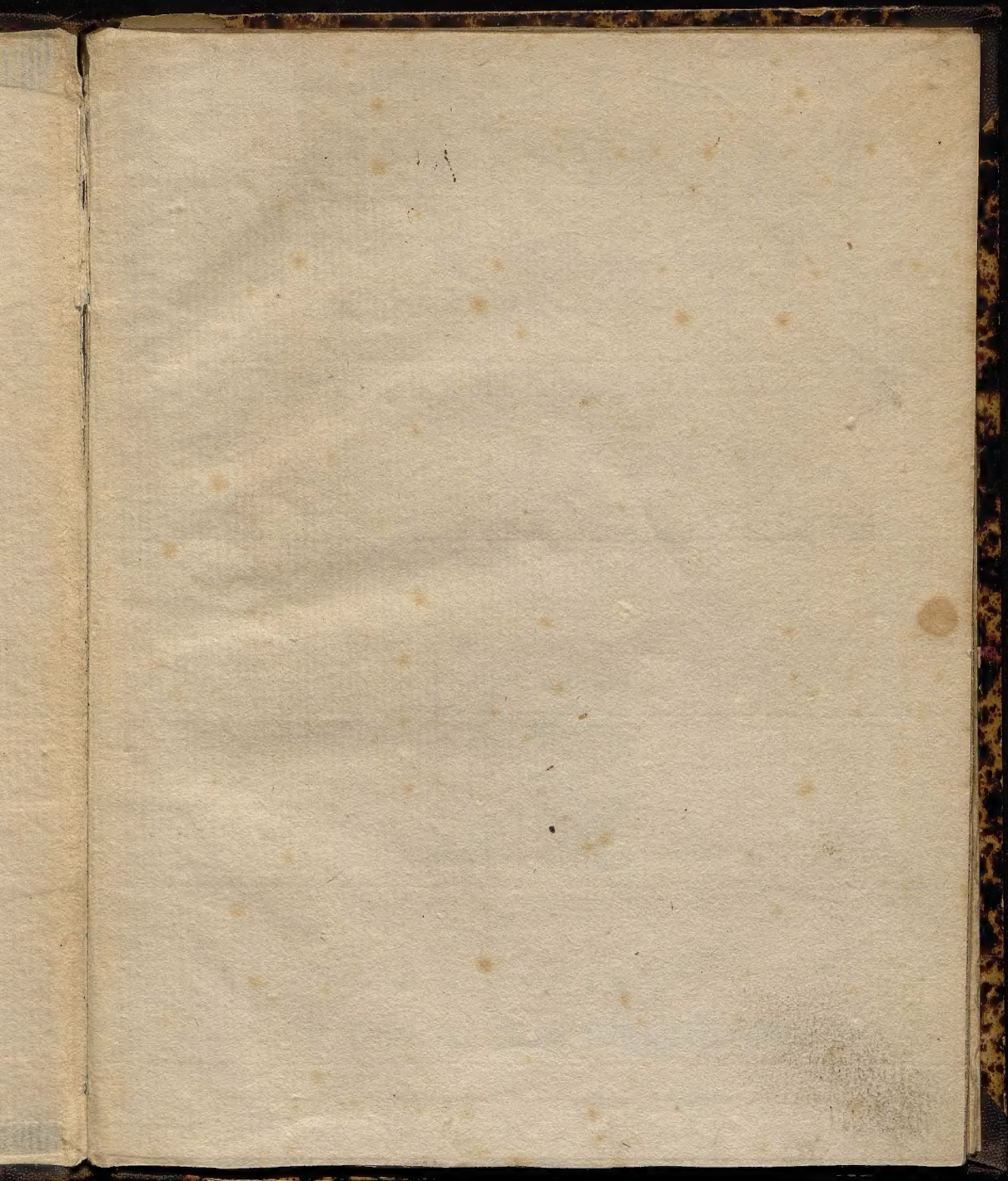
3304

311021

I St. Dr.

III. 6. 43.

Index

2. 27R

1550. XII. 47.

RELACJA
EXPEDYCYEY
ZBARASKIEY

W ROKU PANSKIM, 1649.

przećiw Chmielnickiemu.

RYTHMEM POLSKIM

Przez MARCINA KUCZWAREWICA, Roku Pań-
skiego, 1650. przelożona.

W LVBLINIE.
W Drukarni Jana Wiczerkewicza

NA KLEYNOT HERBOWY.

Lę kay się hárdy y dumny Kozaku.
Książycu, Gwiazdo, w tym zwyciężysz znaku.
Który nad toba Mężnych cnota stawia.
W Pokoiu, w bitwie, Bog cię błogosławi.

IASNIE OSWIECONEMV,
Xiażęćiv Iego Mości,
IEREMIEM V
MICHAŁOWI
KORYBVTOWI
Na W isniowcu y Lubniach,
WISNIO WIECKIEM V
WOIEWODZIE RVSKIEMV, HETMA-
NOWI WIELKIEMV KORONNEMV,
KANIOWSKIEMV, &c. &c.
STAROŚCIE.

Pánu memu Miłościwemu.

K Siężyc rozidśniaty w Herbownym Horyzoncie, W á-
ssey Xiażęcey Mości, Pana mego Miłościwego, kto-
ry nie tylko infumosis Maiorum imaginibus iásnie-
iac, ale też à Posteris & Nepotibus augmentum lucis
biorac, Polska Koronę swietnym okrywa promieniem, iest
mi do tego incitamentem, abym się iego światłości przypá-
trzynsy, splendor nienymowny w Zacnym Domostwie iá-
śnie

śnie Oświeconych Ich Mościom Xiażat Wiśniowie-
ckich, przez Męstwo, & singularia in Rempubicam
merita nabyty, lepiey in pagina immortalitatis, aniżeli
na papierze wypisany, piorem mym sobie dewinkował; który
przez Miecz, & Heroica facta, toto Orbi Lechico Po-
chodnia Stawy zapaliwszy, illuxit. Tego splendoru wO-
bozie Zbarskim taka była reperkuśya, iż wszyscy którzy-
kolwiek za powodem Wąssey Xiażecy Mości, Pana mego
Miłościwego, Mężnymi Oczystey catości Obrońcami zo-
stali, Nepotibus annis będą ad exemplum & imitatio-
nem proponowani, aby wszyscy, eorum tramite subsisten-
tes, na sławę simili passu zarabiali. Podktorego tedy pro-
tekcyę integritas Obozu Zbarskiego będąc, Męstwem
wszytkiemu światu zakwitnęła, pod tego skrzydła y osobli-
wa taśkę, pióro moje z rythmem, Hetmańskię przy powin-
sowaniu Butawy, uciekała się: aby substantis tamque il-
lustribus auspicijs, światłem Księżyca Herbownego rozia-
śniawszy, pozorniey się wydawały.

W. X. M. Pana mego Miłościwego /

Najniższy Sługá

Marcin Kuczwárewic.

Tabor / Kozaków z niego gwałtownie wyparto /
Zbito coś na przeprawie / lecz wiecey odarto.
Jść dalszym męstwą torem / myślili do stawy /
Chceć trwać z Kozakami mezuie poprzec sprawy.
Lecz dla ścisley przeprawy y ognia gęstego /
Miasta się nie kusili dostawać onego /
W którym się Nieprzyjaciół z Taboru wyparty.
Zamknawszy broń / aby do ostatka starty
Nie był. Nasz pobrawszy zdobyć rozmaite /
Wozy wziawszy / żywnością ładowne obfitę.
Ledwie wozad do Obozu ruszyli się trochę /
Kozacy z trzecią z Miasta wśli / bo Solocho
Druga ich czarownice nasz załapili /
Która potym zmeczona na stosie spalili.
Tey gdy pytano / sama o sobie twierdziła /
Toż y inși prawili / że z Chmielnickim była
Pod Pielawcami / kedy na koniu samego
Chmiela iężdżiła / będąc w kochaniu y niego.
Na mekach nie wołała / ale spała sobie /
Gdy ją palono / tylko rzekła: Otoż tobie.
Wdając że w Taborze było pięć tysięcy /
Kozaków / inși że sześć / inși ięszce wiecey.
Jakożkolwiek / atoli Bog to sam sprawował /
Ze strach nieprzyjacielskie serca opamiętał /
Iż mała ludu garstka rozgromieni byli /
Z Miasteczka obronnego w ucieczkę puścili.

Nam żywność zostawiały / Jągły / Słody / żyto:
W tey potyczce dziesiątek Draganow zabito.
Wziął postrzał z Kompaniey Pana Generala
Pan Kłodzinski / ktora dość mężnie w boiu stała.
Pana Kossakowskiego obrażono w ocho.
Bitwa wygrana / szczęścia dalżego otucha.

Jego Mość P Obożny / na imie Czarniecki / 2. luty
Z swą potym Dragania / y Pan Smogulecki
W wieczor idą na podjazd. Draganiey Cnego
Z nimi kilka Kornetow sło Kozłowskiiego.
Szedł y Pan Kossakowski. Ktorzy gdy stoczyli /
Sudilkow / y Szeprow te / w popioł obrocili.
Tam nieprzyacielskiego padło trupa mało /
Bo co żywo nie dawszy pola / wciekało.
Plon wzięto odbiezionej zdobyczy niemały /
Chorągiew iedną z ploną / na niey Książyc biały.

W tym iedzie Jeg. Mość P. Kamieniecki rano / 3.
O ktorego bytności znać w Obozie dano. luty
Od Jego Mości Pana Belskiego był mile
Przyiety / z którym strawił na rozmowach chwile.
Tegoż siednia pod wieczor z sobą roziechali.
W tym w Woysku otrąbiono aby Wal sypali. 4. luty

Nazajutrz / gdy już prawie dobrze po obiedzie /
Alic Goniec z listami / do Obozu iedzie /
Ten był od Jego Mości Pana Zamoyckiego /
Pytając o porędzie nieprzyacielskiego

Ludy /

Ludu / y o zamysłach. A w tym też znać dawał /
Ze sam ieſzcze w Krasowie na ten czas zoſtawał. 7.
Dobrze w noc Jeg Moſć P. Kozraſowſki ſweę lun.
Woyskã orſzał / y Pana Staroſty Lwowskiego
Wiodł. Albo raczey rzekę iuż przededniem prãwie
Pan Holub / y Panowie Trãkowie / w ſprãwie
Szli na podiazd z ſwym ludem. Woyskã tego bylo
Na dwa tyſiacã / ktorym iſz ſie zeyſć trãſiło
Z Tyſa pod Chlãpotyniem / wiec ſie mocno ſtãrli /
Z obu ſtron ſily na ſie wzajemne wywãrli.
Polã nieprzyiaciele naſzym nie ſtrzymali /
Jedni do Miãſta / w laſy drudzy ſie wdali.
Tych ktorzy do Miãſteczka wpãdli byli hurmem /
Ogniſtym przez gwałt naſi doſtali ich ſturmem.
Lecz iſz naſzym przez oſnã ſtrzelaiac ſkłodzili /
Przeto ze trzech ſtron Miãſto z niemi zapalili.
A wyſtãpiwſzy w pole / opãdli do kołã
Miãſto / tak że żadnemu Kozãkowi zgołã
Trudno bylo iãk wciẽc / wiec naſtawco żywo /
Jedni w kãdziach co byly w browãrach na piwo /
Drudzy konno / na deſzczkãch inſi ſie plãwili /
Jeden drugiego pchãiac / ſami ſie topili.
Drugich w ſtãwie iãk kãczli po wodzie ſtrzelano /
Ze teſz z rzãdkã ktoremu z wody wyleſć dano.
Teyſenocy ſpalono Korczyn z Kozãkami /
Chorãgwi kãkã wzięto / ale oni ſami /

Z Tyśa pospołu wśli z Miasteczka onego /
W ten czas iednak zabito Kaszka nieiatiego.
W kilka dni potym z stawu wyietego trupá /
Niezmierna brzeg nád wodą okrywała kupá /
Nieścze zostawalo nie wyietych wiele /
Nád dwá tysiąca wiecey / moze to rzec śmiele.
Ze też wody dla smrodu bydło pić nie chciało /
Bo sie tam coś trawwego á nie woda zdalo.

7. 8. & 9

Jerzy Brażewski niegdy będąc poimány / ciuśd.
Od Kozaków musiał wziąć prząd sobie dány.
Oktorego dzielności iż wiadomi byli /
Przeto go Asawula sobie uczynili.
Lecz iż był Kátholikiem / czynić niechciał tego /
Aby się Kátholicka krew przez ruce iego
Lala. Daczym na harc do naszych skończymy /
Słuchaj o sobie sprawę wszytkim przelożymy.
Wybrał sobie konnego kilkadziesiąt czelá /
Z którymi dla ięzyka z Obozu wycieka.
Poimał trzech / ei o nim tak opowiadali /
Ze się wszyscy w Kozackim Woysku zamieszali /
Iż go pozbyli / iako we wszem świadomego
Swych przebiegow : ztrwożeni z zaprzędania iego.

Pánu Kámiennieckiemu szczęście posłużyło / 10. luti
Mieczem / y ogniem wysiekl Ostropol / skąd było

W woysku naszym wesele / Tryumfy sprawiano /
Aby chłopstw strach / naszym otuchy dodano. ciuśd.
W posel

W poselstwo zwinowaniem Pan Dbyś obrany /

Pan Białt Litewskiego do woyska posłany. 12. luti.

Jego Mość Pan Przyiemski wdroge sie gotuje / 13.

Jego Mość Pan Zulewicz z nim sie wyprawowie & 14.

Draganiey Kornetow kilka z nimi. wśakże

Kiażecia Jego Mości Koreckiego / także

Lud na ten czas złączony / na podiazd z Panami

Kiażecia Koreckiego siedl Ordynatami /

Przystąpił. Ochotnika posilek różnego.

Justo Kozak z kilka set ludu zebranego. 15. luti

Nazajutrz Pan Przyiemski oznaymit / iż wzięto

Świąhel / y w nim Kozakow po części wycięto.

Miasto mieczem y ogniem wniwecz spustoszono /

Śktorego wychodzących aż za Słuck goniono.

W wieczor Pan Okunowski ze dwiema drugiem /

Wgli od Chmielnickiego / ktorzy załaptemi

Bedac / kiedy w poselstwie do Chmiela iędzili

z Panem Smiarowskim. tedy to o nim twierdzili /

Iż na oko widzieli / gdy go w Piątek rano

Śarostazaniem Chmiela / z drugimi ścinano.

Gdy tedy do Obozu wieści przysły takie / 17. luti

Iż pod Świąhlem zwycięstwo zdarzył Bog wśelacie.

Dzieli Bogu oddaiać / zgodne wśysey pieńie /

Na wielka iego chwale / y wielkie wczeczenie.

Śnabożeństwem Te Deum laudamus śpiewali /

Młże śia naśe w Hetmanściey śkopie odprawiały.

Bi

z Świą

3 Zwiabla naše Choragwie wróciły sie potym / 18.
I Kozaków y zdobyłycz wpnęli / o tym 18.

Sprawa ta dam / że zawše gdy w niesworze nasi /
Choćay sie w czym poścześnie / wszytko nierząd zgási.

Książecia Jego Mości iedną Koreckiego / 19. lun.
Pana Starosty w tenże dzień Nowogrodzkiego
Druga przysła Choragiew. Wiarzem okryta
Piernik / wtora Kozakiem / lecz pozorana y ta.

Pan Obożny wyiachał z kilka set żołnierza / 20. lun.
Mieysce Generalnego Obozu rozmierza.

Woysko za nim na drugi dzień šło z pod Zaslawia /
Y przyszedłszy pod Hrywel z iedney strony stawia / 21.
Pan Belsti swe Choragwie (ktory z miasta zboczył)
Z drugiey Pan Kamieniecki Oboz swoy zatóczył.

Centrade z Panem Belskim mając / nie zaniechał 22
Wdać sie pod Miedzyboż / do kąd zaraz iachał. 1un.

Pana Kamienieckiego wyprawiwszy / sami 23.
Na drugi dzień staneli aż pod Czaykowcami.

Jego Mość P. Przyiemski tu Konstantynowi 24.
Generalnemu mieysce znaczy Obozowi.

A w tym nasi co byli Kozaków oblegli /
Dniem y nocą co przedzey do Obozu biegli /
Z pod Miedzyboża / bowiem znać na ten czas dano
I Kozakom posilek mocny gotowano. 1unij

Choragwie Jegó Mości Pana Sieniawskiego / 25.
Z Miedzyboża / y wiele ludu támeicznego /

Z pospoli

Spółpoli wá gmin sie cişnal do Obozu srogi /

Dla tych ktore tam byly ziawily sie trwogi.

Po dyssensach niemalych / y podlugim swarze 26.

Miedzy soba radzili tak Regimentarze /

Abby nie przepuszczaiac nocy ani dniowi /

W zad szedl ku Czolhanstiemu Oboz Kamieniowi.

Skad wşyttko prawie Woysto serce vtraciło /

Tak / że wiele takowych towarzystwa bylo /

Ktorzy pouciekali porzuciwşy wozy

Spod Choragiew / niedbajac na wojenne g rozy.

Skoro ku Rusolowcom inż sie przybliżali /

Nam wozy przeprawiono wşyscy w şyttu stali. 27.

Jak pod Czolhansti Kamien Woysto sie przybrało /

Nowin wiele straszliwych / pewnych nie lub mało.

Ştamtaď pod Ozowcami wpietnym mieyscu srodze /

Stawşy wybierali sie ku Şbarawskiej drodze. 28. lun.

Od Ozowiec dla przepraw / ktore nim przebyli / 30

Şayec daleko nie mogli / stali tylko w mili. lunij.

Ştanawşy nie daleko Miasta Şbarawskiego / 1. lul.

Şarobilo na niehec woysto nie iednego /

Iż ni şiadło / ni padło / (iało mowia) ali

Wlişte woi lupiac / každy na swa strone gali.

Miasta ogniem pustoşą / wnawecz obracaia /

Lud chwytaic / na meki nie wważnie daia.

Miedzy

Alieczy Regimentarzni w szelá sie niezgodá /
Skąd pochodzi nie mála Obozowi škoda,
Comárzysstwo ná poly niektóre struchlálo /
A drugie dla niesprawy przez ponúekálo.
Wszystko zgoła Pospolstwo wielce soba trwoży.
Czeladź pobuntowána ná Pánów sie sroży,
Ktora Regiméntarzá obrawšy iákiego /
Albo z chlopstwem zwiesć bitwe / lub do Chmielnickiego
Przystáć zamysly miała / tak sie złe żarzyło.
Trudności wiele potym / nim sie zátumilo.
Wieści nowe przychodzą / stráśiac Kozákami /
Jakoby złączysz sie wespól z Tatárkami /
Ku nášym ciągnáć mieli / skąd woysto trwożliwe
Widzac Regimentarzów sercá niezgodliwe.
W ten czás Pułk Jego Mości Pána Chorążego /
Przeniosł sie bliżej Miasta wzwysz przerzeczónego.
Jego Mość Pan Hulewicz ná podiazd wychodzi /
Nie bázno mu sie dobrze ná którym powodzi. 3 lul.
Bo Tatárow ná drodze z Wołoską potkawšy.
Ksieżcia Woiewody Ruskiego / mniemawšy
Ji był z Kozackiej strony nieprzyiaciel iaki /
Od Pána Hulewicza w nogi iaki taki /
Wchodzi co wstól názad / lubo nié nie goni /
Samego zostawiwšy w kłłunastu kóni.
Ráno Pułk Jego Mości Pána Podczászego 4 lul.
Do miejsca Obozowi škodl sposobnieyszego.

W polu

W Południe nastąpiła wielka bárzo trwoga /
Konie siodłać kazano co przedzey dla Boga.
W godzinie zaś y druga dobrze po obiedzie /
Wrociwszy sie z podiaźdu Pan Duszynski iedzie /
Ktory także trwożliwe nowiny przynośi /
Gdy mnostwo bydź Kozaków niezliczone głośi.
Ktorzy pod Plebanówkę aż za nim iachali /
Gdzie Obozem czwarty dzień nasi przedtym stali.
Jego Mość Pan Podcząsny z podiaźdu przychodzi /
Z ktorego trzech Szadziackich Kozaków przywodzi. 5
Książę Jego Mość Ruski Woiewoda / pare
Uzyskanych przysłał tegoż dnia Kozaków. stare
Y ci prawia nowiny / gdy ich w kluby wzięto.
Zmeczonym zaś nazajutrz obom lby wcieto.
Lecz pierwszych zatrzymano / y ci sie zgadzali /
Dając znać by sie nasi w krótcie spodziewali /
Kozaków z Tatarami naydaley w Sobocie /
Z ktorymi zacząć trzeba Woienną robote.
Dzidyſty obłot nastąpił z grzmotem dnia onego /
Z tych chmur pierun w chorągiew trząsł p Belskiego /
Drzewce sie na kawałki drobne zgruchotało /
Szmat niedopalonego proporca zostało.
Generálnego scene popisu sprawiono / 6. Iul.
Dla podsluchow ospalych w nocy zatrwożono.
Wieżdżał Książę Jego Mość Ruski Woiewoda / 7.
Nazajutrz do Szaraja. Wſch ięzyków zgodą / Iul.

Jż sie ma pod Korsówkę Oboz Chmielnickiego/
Krwie rozlewce Sarmackiey mienasyconego
W tym Woiewodztwo Pann Belstiemu przyslano 8
Pan Sierakowski iachal na podiazd nie rano. Iul.
Ten mu sie nie powodzi dla nieostrożności / 9.
Napadhy na Kozakow niespodzianych gości/
Gdyż przebywaly przeprawę Pana Pigłowskiego
Choragięw nieostrożnie / do dwudziestu cnego
Towarzystwa straciła / ze czterdzięci zaśie
Czeladzi poginelo / dosyc w krotkim czasie.
Utraciłas / lecz ieszcze powetujesz swego/
Zasnucona Korono. masz bowiem takiego/
Ktoryc krawawy pot otrze z trostliwego czola /
Z lzy wynikające z zrenicznego kola
Teraz bedziesz Sarmacki Ocle w slawe żyzny /
Oto Herkules Polski / y Atlās / Wyżyzny
Calosc chcąc wesprzec iedzie / W isniowiecki Ksiazę
Pod Zbaraż do Obozu / gdzie sie z Czyni wiaze/
(Ktorym w ten czas nad Woyskie byl regiment dany)
Z Gisleiem / z Landoronskim / y z innymi Pany.
Weselem niewymownym Woysko roziasniało /
Jakby im z Konskiego zorze loza wstalo /
Gdy wyzrzeli w namiotach swych W isniowieckiego,
Starych Mestwa Polakow abrys niosacego.
Cnych przywitawszy gości w Obozowym gmachu /
Gotuy sie w krawawym polu witac drugich Lachy.
Sierzy

8
Iul.
9.
Siezykow zrozumiano / iż Chmielnicki swoje
Pulki poslal byl na lup / w Wolynskie podwoie.
Wziawszy o tym wiadomośc / iż ztrwożeni byli
Nasi / dla ktorey trwogi nazad wstapili.
Ale gdy sie dowiedział / iż zaś pod Sbaraze
Powrocili sie nasi / wnet też swoim faże
Pulkom wracać sie nazad / dla zdobyczy ktore
Kozestal byl / zawziawszy z Tatarami swors.
Pod Czolhanstir Kamieniem stawszy knam sie maia /
Ze dwiema Carykami / trzeciego czekaia. (10. Iul.
W krotce potym nasz Oboz wprzod nad spodziewanie /
Do kola otoczywszy nieprzyziaciela / stanie
Gotowym do potrzeby / chcac po karbach deptać /
Kozlawszy krew słahecka / oney sie naleptać.
Czeladz aby dostala żywności posłana /
Od nieprzyziaciol w drodze iest pozabierana /
Tych czesc tu Tarnopolu / drudzy kulasowi /
Niektorzy tu naszymu vsli Obozowi.
Przeciw Nieprzyziaciolom / lud w polu stal wshytn /
Terazze sie Kozacki zetrzy Komunni /
Jednak daremno Sboyco / twa potega idzie /
Trasiles nie na thorzow / zostaniesz we wstydzie.
Hac pierwszy / wtory / trzeci / dziesiaty zwiedziony /
Spolna bitwa / wzaiemna szkoda z obiej strony.
Z Ksiażciem Jego Mloscia napierwey sie zwarli
Pulkem w ielkim Tatarzy / ktorych mezuie wsparli

Tak / że też tył Tatarzy musieli podawać /
 Nie mogąc kroku meżnym y pola dostawać.
 Tu już Mościwe Książę Wiśniowiecki twoje /
 Znowu kwiłną odwaga krawce w bitwach znosić.
 Gdyż y w ten czas Ojczyzna szczyła sie toba /
 Gdy pod czas Interregnum okryta żaloba /
 Żadnego na obronę Żołnierza nie miała /
 Na twych tylko swa całość ramię w opierala.
 W tej wtarczce zabito Pana Kałowskiego /
 Pan Szostowski nie zszedł z pola Marsowego.
 Pod Panem Gulewiczem w rąk konia zabito /
 Jednego z Towarzystwa strzalał wpuł przesyto.
 Murza zginął w tenże czas / włochany Hana
 Podstarbi / Tatarskiego Monarchy y Pana.
 Sam Chmielnicki z ostatkiem woyska szedł taborem /
 Dla Armaty którą wiodł przyiachał wieczorem.
 Książę Jego Mości porzym Oboz położony   II. Iul.
 Obieżdżał wpatrując iesli do obrony /
 Sposobna pozycja / iesli dobre wały /
 Ktoremu sie z kilku miar nie wpodobaly.
 W godzin trzy po południu walkę zaczynaia /
 Szturmem znowu Obozu dostać zamyslaia /
 Z Książęciem Jego Mością Ruskim Woiewoda /
 Najbarzciej postepuia Kozacy niezgoda /
 Ktorego nastrasliwosza nawalnosc / y Pana
 Sirolei okrywała / nad woyskiem Hetmana /

W tego

O tego ięscze nie był od wody skończony
Wal/ meżnie iednak obie wytrzymały strony.
Widząc Chłopsstwo swowolne / iż nic nie wskórało /
Storo słońce zapadło / Sturmować przestało.

Garcem naszych wywabiał nieprzyiaciel / ale 12. Iul.
Pilniey było w Obozie siedząc strzedz na wale /
Ktore się dla wielkości mniey obronne zdały /
Od Chłopskich samopalców / y Tatarskiey strzały.
Przeto tym czasem mnieysze sypali okopy /
Tu dolinie zmyłając Namioty y kopy.

Nazajutrz nastąpiła przed obiadem trwoga / 13 Iul.
Że wszystkich stron nawalność nieprzyiaciela sroga /
Nie przezyrzana do skutku laża Chłopsstwa chmura /
I naybarzciey od wody każdy była dziura.

Ktorem gdy się bronili / z drugich stron tym czasem
Orda iako grad strzały puszczała nawiasem.

Taka zgola nawalność przez cały dzień trwała /
Że już reka obronna wchodzić myśl miała

Kompania do Zamku: *Consilium* było

Panów Regimeytarzów także / lecz przeczyło

Serce WISNIEWSKIEGO / który naśladowie

Przodków w Polskiej Koronie / gdy barzciey smaknie

Smierci / niżliby miał pola / lub kroku wstąpić /

Ulehcąc sławy Przodków swych bynamniey wstąpić.

Za ktorego powodem wysć radzi nie radzi /

Popatci od wozowey musiel czeladzi /

Kozacy: gesta bårzo strzelba wygubieni/
Cześćią tonąc na stawie sromotnie zrażeni/
Zwłaszcza gdy na posilek przybywało iązdy/
Wnet na odwrót z Kozaków wstepował każdy.
W którym posilku w prawdzieć nie mało vbyłś/
Lecz żywot y kreć wylac dla Oyczyzny miło.
Chorągiew z Kompaniey Pána Generała/
Z Chorążym Towarzystwá kilku postradała.
W noge z działa zgodzono Pána Kaieckiego/
Gdy się ogień piekielny wrzucił/ umarł z tego.
Nawietkhey zażył w ten czas z dżitím chłopstwem biedy
Pan Sirley/ godzin borciem przez dwanaście tedy
Krwawy Mars nie zshedł z pola/ gdzie posiedmtróć tro
Wstepuiac/ na odwrót zaś śło chłopstwo płochę/ (che
Tam iedno przez drugiego oslep się waliło/
By tylko obleżonych lub przez gwałt raziło.
Sposobem na Króieżecia tymże Jego Mości
Woiewode Kusiiego natarli/ vfnosci
Zgola nie było bo się niepodobna zdała/
Aby wytrzymać mogła garsitá ludu mała.
Natał sroga nawałność tać wielkiej gromady/
Ktora wshytet wywarła iad/ złość/ moc/ y zdrády.
Sam Pan dziwnym rárował/ y bronil sposobem/
Tam gdzie się inż przywitac było wshytłim z grobem.
Przed wieczorem przez munsztak storo strabiono/
Iż holdować Tatarzy nam chcą/ ogłoszono

Aby na

Aby na nich nie strzelać / skąd przybyło wielu
Sercą / tak że natychmiast po nieprzyjaciela /
Wyparłszy go od walow / skoczyli w pogonia /
Strzelba piechoty / konni ręczną rążac bronią.
Okazywał zwycięstwa na ten czas podana /
Dla niesprawy / musiała być niedokonana.
Pan Poniatowski Kotmistrz / wypadł w kilka koni /
Z kilkora piechoty nieprzyjaciół goni /
Na tych iż niespodzianie z nienacką skoczyli /
Do tysiąca y więcej przed sobą pedzili.
A w tym za chłopstwem z działa grotem wystrzelono /
Miedzy ktorymi oraz swoich porażono.

Do Kłotniach / z Tatarami traktaty zaczęto / 14 & 15.
Ale skutku z traktatow słusznego nie wzięto.
Bo lubo się skłonnemi do przyjaźni zdali /
Zdrada iednak tajemnie na naszych knowali.
Przed Panem Kamienieckim przez Czwartek y Sroda
Nielk nasi do walow kopania pogode. 16.

Z starych do nowych weszło Okopow stwajliwie /
Każde Woysko / poniektąd wchodziło trwożliwie.

Znowu się wstąpił do wojny y wraczkli ściele / 17. Iul.
Od pułnoocy aż do dnia szturm Nieprzyjacięle
Wieść poczęli / chcąc dobyć Obozu naszego /
Jednakże nie dopieli zamysłu swojego.
W dzień Pana Ostroroga Namiot przestrzelono
Bala z działa / ktorego zarazem spuszczone.

Odieto

Obieto v Wyrostka listy poymanego /
Od Chmiela do Obozu posłane našego /
Do Jego Mości Pana Śacwilichowskiego /
Kommissarza niekiedy Woyska Kozackiego /
Ktorego dobrodzieystwa v znane wysławia /
A do swego Obozu prosi y przemawia.
Przydając iż za tego wrzedu spokoynie
Wszystko było / y teraz tu tałowej Woynie
Podobnoby nie przyszło / gdyby wrząd iego /
Wład zgromadzeniem Woyska trwał Saporoskiego.
Lutość z żalem nieznośnym na końcu przydaje /
Ze sie tych niebezpieczeństw uczestnikiem staie /
Aby raczy szedł do nich / vpraśiając o to /
Obiecuie go przyiac ze wszelką ochotą.
List drugi naleziono do Cudzoziemskiego
Woyska / skrycie posłany przez Wyrostka tego /
Gdzie tak mężnych Rycerzow satygi żalnie /
Lepsze v siebie miejsce onym obiecuie.
Aby oraz z Polakiem nie przyszli o strąte /
Postępując im dobra y słuszną zapłatę.
Zdradenieprzyiacielstwa w listach wy czytawszy /
Wiczezy wiary pokorze bynamniey nie dawszy /
Wyiechali z Obozu / po części z ochoty
Po obiedzie / a naprzod niemalo holoty
Wypuściwszy sie w pole / chłopstwu na przełoty /
Podpadli aż pod same Kozackie Tabory.

Konnych

Konnych z pola zwiędziono / iż niesprawnie stali /
I mądrze / bo Tatarzy za górą czekali /
Gdy się wszyscy po łoniach położymy strzegli /
By naszym od Oboziątkolwień zabiegli.
W tej iedną Pan Wierzbietą wycieczce zabity
Strzałą przez pancerzowe dość hartowane nity.

W Poniedziałek w pułnocy Tatarzy swym dworem
I Kozacy z osobną pod Oboz Taborem

19 lul.

Podstąpili / gdzie kulmi otrzymano gesto /
I dział strzelając do naszych niezmiernie y często.
Co bez wielkiej naszego woyska było szkody.

Książęcia Jego Mości wały y zagrody
Chcąc opanować / na szturm sprowadzeni byli /
I drugiey strony pod Oboz mocno podchodzili /
Kryjąc się podziemnymi pod ścianę okopami
W dzień milczeli iakoby nic nie mając z nami.

Tey nocy w wieczor ze dżdżem grad / a oni z hukiem /
W ten czas idą pod Oboz / z trzaskiem / wrzaskiem / z pu-
Wiele cnych pokazało na ten czas ochotę.

(ciem,

Gdy wypadłszy wygnali Kozacką piechotę.
Od bliższych y od dalszych wałów. za to bierze
(Ze rycerstwa staneli) każdy po talerze.

Ordy zaś kilkanaście tysięcy stoczyło /
I Komunią Kozackim. Już ile onas było.
Vchodząc do Zameczku radzili niektorzy
I Panów Regimentarzów / chronić się tey burzy.

D

Sam

Sam Książę Wiśniowiecki stał dobywający broni /
Aby ze złej Oyczyzny wyratował tomi.
Horatium, Coclitum, iemur podobnego
Nie trzeba w Rzymie szukać / ma Polska drugiego /
Który temper tak wielki zatrzymał na sobie /
Aby w wieczney Koronie zostawił ozdobie.
Ten tylko sam po Bogu Zbarawskiego całosć
Obozu zatrzymywał / a Oyczyznę żalosć
Klęz z oczu ocierał / z którym do obrony
Jego Mość Pan Podezasty Sarmackiey Korony /
Pospiechyl się / Maż zacny / ochoty dodając /
Panów Regimentarzów często obysyłając /
Aby swe proposita odmienić raczyli /
A w Obozie się raczyli Rozatkom bronili.
Za których per swą zia / a za łaską Boga
Oddaloną na ten czas od Obozu trwoga.
Bo i tak Herculesa naśladować cnego /
Książęcia Woiewody powodem Ruskiego.
Sąraz nieprzyjaciółom meżny odpór dał /
Chłopsztwo zgromiwszy / sami w potokach zostali.
Czeladź w ten czas wozowa ratowała wiele /
Z nieprzyjacielem mocno starczy się śmięle.
Do których Jego Mość Pan Podezasty rzecze tak
Miał / że ci zasłużyli / a wy im roziłak
Soldow swoich nagrode wszyscy pozwolili /
Ktorzy Mestwem do sławy wszystkich wprzędzili.

W nocy

W nocy nienasyconey zainfona Ruśi
Chciwość y złość / (lecz darmo) o Miasto sie kuśi
Pod las nasi ichali dla trawy we Wtorek 20. lul.
Za którymi wprzod maly Kozakow Taborę /
Semknal sie / w krotce potym z Taboru swoięgo
Wszyscy niemal wypadli / aby bedacego
Pod lasami ludu garsć snadnie zatlumili /
Co potym skutkiem samym wszystko wypelnili.
Wielom reką Tatárská biac / wiazac skodzi /
Wiele ich iednak z tamtad do lasow vchodzi /
Wiele y do Obozu nięktorych przybieglo /
Daiac znać iż niemaló naszych w polu leglo.

W pulnocy niepokoięzās z chlopstwem nádchodzą /
Do Obozu naszego szurm Kozacy zwodzą. 21. lul.
Káno mlodshy Pan Ruszczye Połoiowy ginie
Książęciá Jęgo Mości. O pierwshey godzinie
Na degarze z poludniá / zabito drugiego /
Z poloin Jęgo Mości Pána Chorążęgo.
Z náshy strony wycieczka w wieczor o Uiešporze /
Na ktorey nasi trecho postępuia skorze.
Zapędziwszy sie bowiem pod Tabor za chlopy /
Miedzy nieprzyacielskie dość ciasne okopy.
Wpadli. Tá sie wycieczka dala im we znaki /
Majac z kul gestoletnych bántiet ladaiaki.

Szurm cala noc do Miasta wielkie zewszad stráchy
Piechota vstapila / Kozacy nádachy / 22. lul

Już byli pozwolili / lecz pozabijani
Od Nieścżanow niektórzy / drudzy pospychani
Odpór wziąwszy odešli / ślad wesele miało
Woysko które już było wielce posępiało.
Wielka szkoda w Obozie przez chlopskie strzelanie
Sprawiona / między wozy także na Maydanie.
Trudno się tam wychylicy pokazać który
Miał dla gestych kui na wal / albo też do dziury.
W brode zmierzono Pana Podhorodyńskiego /
Aż się kuśa odbiwszy o zbroie onego /
Trafiła w Pana Łady czeladnika / koni
Który w dole strzegl. śmierci nigdzie się nie zchroni.

Pan Kisiel Nowogrodzki Chorąży / traktować 23.
Z Chmielnickim zaczął / chcąc mu zgode perswadować.
Pánów Regimentarzów Consilium było /
Aby wszystko z okopu Woysko wstąpiło
Do Miasta / y do Zamku. Nie chwali tey rzeczy
Kiaże Jego Mość / wśaże zamysłem nie przeczy. 24.

Terwóżliwie się niektórzy do Miasta śwapią / lul
Ślad wielką konfuzję w Obozie wznowiają.
Kiaże Jego Mość Ruski Woiewoda temu /
(Jako we wśem opatrzy) chce zabieżyć zlemu /
Wziąwszy delineaćmen Obozu strócenia /
Do Cnego Sieniawskiego nie bez pospieśzenia /
Potym do Podeżasiego idzie Ostroroga /
Wdzieczna mu dla Ojczyzny przechadźka y droga.

Których

Których Pan Woiewoda Sandomieński wita /
W swym Namieście / Obozu descriptis czyta
A wszystko przeczytawszy konsultę zakłada /
O stroceniu Obozu podaje się rada.

W dzień świętego Jakuba poranu w Wiedziels 25
Pan Sierakowski na śmierć sobie łoży ścielę
Postrzelony / zszedł z tego świata przyszłej nocy /
Zbawiennej zaciągnawszy na drogę pomocy.
Lecz przed nim Pan Cielinski / blisko kresu toczy
Bieg życia / wziawszy śmierci zastone na oczy.
Od Hantiego Kanclerza Szefertaziagi /
Mężnych Lecha potomków nie mogąc odwagi
Sadnym wwieść fortelem / taką wieść przysyła
Aby samym nad sobą lutość naszym była /
Jesli by zobleżenia tak ciężkiego chcieli
Wyść / aby dwie podane Kondycye wziali /
Chęć by silar Wyczynny / ozdoba w Koronie /
Ktorego Mars na swoim piełognował konie
Książę z Wiśniowca / Cnego z sobą Chorążego
Wziawszy / padli pod nogi swe / y Chmielnickiego.
Ale darmo / bo miły sławie poległ w grobie /
Anizeli się klaniać brzydki Zboyco sobie.
Drugi y zaś Kondycyey pono y nie wspomina /
Bo znać rozumiemy tedy nie miało przytomnie
Brzydkie chłopstwo / kiedy te wyrzec słowia miało /
Co się prawie naturze przeciwnym bydz zdalo

Meżnych w bitin Xyeerzow, Námienie áttól/
Ze obiecali naszym wypuścić powoli.
Byle tylko *inermes* wyszli. O Galeni/
Abosćie wy raz w zdrádech swoich doświadczeni.
Lecz mniej potym / o chlopskim galenswieco prático/
Kaczezy rythmow Bog nie / chceycie Meżnych sławie.

We Wtorek bitwa nowa. Koronny Chorazy/
Ná chlopsstwo z swey kwatery strzelac nie nádaży /
Ktore náiego waly irrupcyia stroi / 27. lul.

Lecz meżny Koniecpolski námmiey sie nie boi.
A wysielkhy złoczyncow / Choragiew do slawy /
Polkiey niesie Koronie / Syn Oyczyzny prawy.
W tym chlopsstwo wziazkhy odpor / precz od walow
Pan Prostynski / P. Błocki postrzelony leży. (bieży

Oo Panow Ostroroga / Zaczwilichowskiego /
Lifty strony położyly do Chmielnickiego /
Oktorym traktowano v naszych we Szrode / 28. lul.
Ale sie (iako widze) nie bierze ná zgode.

Ksiądz Szabłowski Bernardyn / wziął postrzał w
szrod krzyża / 29. eiuld.

Pan Silnicki żonaty do śmierci sie zbliża.
Tegdyż z starych do nowych walow isc radzono /
Których było nie zewszad ieszcze dokończono.
Lecz Ruski z Sandomirskim Cni Woiewodowie /
Careza świata Polskiego / Oyczyzny Oycowie /
Iż nie było gwałtowney w tey mierze przyczyny /
Zaczym nie pozwalali ná te przenosiny /

Lecz

Lecz iż Pan Kamiński nąlegał wsiłnić / 30. Iul.
Abby do wałow nowych pospieszać się pilnie /
Przeto Woysko skwapliwie szło do szanow onych/
Nowych/ ale nie zewsząd ieśćce dołonezonych.
To się działo przededniem. Za Woyskiem w tej tropy
Nieprzyjaciół podchodził/ a beżecne chłopcy
Pędził przed sobą/ własnie iako iakie świnię.
Pan Kryński. Pan Kąlnski na wycieczce ginie /
Których nieprzyjaciółom naprzeciw postano/
Wiele innych zginęło / wielu postrzelano.

Pan Gruszeński Wyczystey meżnie dla wstugi / 31
Życie z śmiercią zamienił/ w króćce po nim drugi/
Pan Kączyński/ niezbytym placi Parkom myto.
Oprocz tych inśnych wiele / w tenże dzień zabito.
Na przygrodel v Miasła w nocy zewsząd bija/
Z obu stron czarna ziemia krwawe rzeki myja.
Na posilek Miasłowi z swej wrodzoney cuoty
Kiażo idzie/ zamieszkać niechcae do roboty
Marsowey. Ten Wyczyste meżne sprawił dziło/
Zstarczy nieprzyjaciół: że aż wspomnieć miło.

Książdz Jabkowski z postrzahu pierwszego Augusta/
(O którym się wzwyż rzekło) śmierć z żywotem szusta.
Pan Stanisław Halaim kres życia zamyla/
Ktorego brat rodzony wpadł Tatárom w łyk. Aug.
Wtorey omine/ iednak przypominie dzień trzeci/ 2. 3.
Kiedy Pan Duczminski wpadł w śmiertelne sieci.

Wal

Lecz

Wól sypia na znieśienie szancu Kozackiego/
Powodem Jego Mości Pana Podczaszego.

Zawiedziono dział parę pod Zamłow: wóły/ 4 Aug.
Chcąc znieść Kozacki ołkop/ ale skutek mały.
W nocy Pan Kamieniecki nieprzyjaciół płoszy/
Na podieżdzie dość meźnie / z którego Wołosy
Kilkoro przymiodł z sobą: ktorzy tak wdaia
Ze sie w krotce na odsiecz naszym spodzierwaja.
Mowiąc iż Polska idzie wielka nawalnością/
Wiecey nad sto tysięcy z Brolem Jego Mością.
O Chmielnickim prawili/ że żywność gotuje
Pod Pilawce/ a teraz wółom poprawuie.
To wszystko powiedziały/ na koniec przydaia/
Ze tylko do Niedziele w obleżeniu maia
Bydź nasi. Lecz sie teraz mocno na to łazę/
Aby opanowawszy z Miastem wóły nasze/
Pod miecz wszystkich swoy podbil/ zglądził zewiata me.
Na co sil iako może chce użyć potężnych. (żnych)
Teraz już zacna Młodzi Polska sławy chciwa/
Z Książęciem Wiśniowieckim idź/ gdyż meżnym
Otworzyła Babilon/ maż wodzą dobrego/ (żniwa/
Jeśli meśtwem chcesz kwitnąć/ naśladuyże iego/
Dziś/ gdy na podiażd meźnie ku Kozakom skoczył/
A na spiacych trąfiwszy/ zewszad ich obtoczył.
Tam trupą pobitego iako trzcina leżało/
Żywności tej dostano na ten czas nie mało.

Gorzał.

Gorzałki rozmaite / przásne także miody /
Dyco / maki / groch / iągły / rozmaite słody.
Brano z chleba suchone młodego suchary.
Niejednemu z Kozaków przysnily się mąry.
Gdy iako Nyl w Egypcie pole krew oblała /
A krwie nienasyconych sobą nasycala.
Wzięto buńczukow parę / I horagwi czternaście.
Dzis rzemiosłu Wulkaná bic na tryumf łazcie.
Pallado z Apoliniskiey teraz wziawszy głowy /
Odważnemu Książęciu day Wieniec Bobłowy /
Ktoremus znać Egidem swey dodała tarczy /
Ze tak odważnie z meśtwem na sławę frymárzcy.
Heliaszowski ieden / Kámieniecki drugi /
Pod czas tey wyrzadzania Oczyszczenie vsługi /
Od naszych włápieni. Drobná Szlachta była /
Ktora się przy Kozakach wiążąc skożaczyła.
Ci się z przeszłą zgadzają na mełach Wołosz /
Anąd to coś nowego do vszu przynoszą /
Ze się Chmiel dostać naszych bez szturmu spodziewa /
Informowany od tych ktore często miowa /
A wیزی z zbiegow naszych / ci mu powiadaia /
Ze od głodu y smrodu nasi vmierają.
Wátey wyćieczce kilka z naszej pádla strony /
Cny Janicki z Iglinstun w ten czas postrzelony.
Z zamku znieśli od naszych Kozakom dwa szańce.
Ale mocniejszy w nocy zrobili Pohance.

W Piątek rano Chmielnicki szturmem do nas bije/
Chłopsztwo pozakładawszy iarczmą na swe życie. 6. Aug.
Grogie ciągnąc drabiny nam na wały stawia/
A drnoży się już w rowach pod szancami bawia.
Jeden drugiego kijmi/pocistami siega/
Następnie ze wszystkich stron Kozacka potęga.
Tak się ten odprawował wojny Alt żalostny/
Gdy zewsząd następował nieprzyjaciel sprosny.
Lecz Bog naszym wycieczkę poścześnieć / że storo
Ż wałow wypadli trupa położyli sporo.
Ż strony nieprzyjacielskiej / wypędziwszy śnadnie
Kobuż od szancow/z rowow/ gdzie ich wiele padnie.
Jego Mość Pan Podczaszy w ten czas był na wałe/
Bot mu strzala przeszły/ ale nogę w całe.

Ná wycieczkę Jego Mość Pan Firley wysła / 7.
Która ludzi nie mało mążnych utraciła.
Tam Pana Przyemskiego Soldat śanał rącznie/
Gdy Choragiew z ratwydął Kozackich odwaznie.
Która z samego płotna była zrobiona/
We łwii swegoż piastuna obficie zmoczona.
W tej potrzebie zabito Pana Miastowskiego/
Pan Petostawski zginął/ Pana Kráionskiego
Na placu położono/ zniemi Pana Dzierżę.
Nad nami Phebus świeci/ nad Kozaki mierzka.
Nad którymi gdy burze zchmur dżdżowe powstały/
Jupiter z nich wyrzucił piorunowe strzały.

W dzień

W dzień Niedzielną Kozáci wpuł sie Tabor dwoi/
Stamtąd pod stary Zamek przenosiny stroi. 8. Aug.

W naszym Obozie taka opinia była/
Ze iuż nieprzyjacielska wstepnie siła.
Lecz sie na swoim nasi zawiedli mniemaniu /
Gdyż Kozak wstygawşy o pośilkowaniu /
Który Synom Wyczyzna pod Zbaraż gotwie/
Całym idac Taborem/droge zastepnie /
Wtoczywşy ze trzech stron Taborami onych/
Rycerzow obleżonych/ lecz niezwycięzonych.
A w tym Książe Jego Mość na wycieczkę prosi / 9.
Ochotnika do siebie / ale mu przynosi Aug.

Kusin ieden przeşkrode. Dla tego nie iedzie /
Ji sie byl w Pomiedzialek przedal po obiedzie.
W zwoyż przerzeczony Kusin/ a drugi zaś rano /
Trzeciego gdy wciekał od naszych poymano /
A obciawşy mu rece/ obciawşy y nogi /
Przed bramą wyrzucono. Słych spraw koniec srogi.

P. Kamieniecki podiażd sprawił w dzień Wtorkowy
Z nieprzyjaciół zgromionych/ nie sie tryumf nowy. 10.
Wiele chłopstwa wycieczka ta pozabiiawşy /
A choragwi niemalo im poodbierawşy.
Czeladnik Kusin w tenż czas Pana Mermoli /
Wşedşy przez od naszych / z Kozaki bydż woli.

Ważny z Towarzysstwa ni. który we Szrode / 11.
Wpatrzywşy po temyż czas y pogodzie. Ang.

Przeplynawszy przez staw / gdyż łodem trudno było /
Ponieważ chłopsztwo zewsząd Oboz otoczyło /
Listy naszych do Króla poniosł Jego Mości /
Jako wiele w tej drodze zażywa trudności /
Kryjąc się między chrosty / po różnych dolinach.
Tego Mestwo wyciąga po Koronnych synach.
Atoli Bissurmánskie y Kozackie strażę /
Dziwnie minawszy / idzie tam kedy mijaże
Wrodzona cnota / tudzież odwaga meżnego /
Król Jego Mość wiadomość wszelką ma przez niego.

O bodaybys Korono tak odważnych miała
Wielu / peroniebys w sławie nigdy nie chramiała.
Czwartek minawszy. Piątek słuszną rzecz że wspomnie
Gdy Kozacy do naszych szturmować ogromnie 12. & 13.
Zamyślali w palnoey. Już było słyszano / August.
Gdy ciągnięone z pobudką w forty wybijano.
Lecz że się deſzcz zapuścił / nie przyszło do tego.
Wreke zgodzono Pana Śacwilichowskiego.

W Wilia Wniebowzięcia tryumf zaczynało /
Tymże zaśie sposobem y nazajutrz rano / 14. & 15.
Supplikując Przeczystej Pannie aby swoje /
Tryumf y Wniebowzięcia sprawować. na znoie
Obleżonych pożyzewawszy / hojnie wyśczone /
Wyczyny / y Kościołom Bożich na obronę /
Ztak okrutnych zwycięstwo nieprzyjaciół dała /
By w Obozie będących łaską swoją wspierała.

Śacne

10/
Śacnego odprawiwszy Droczystość światą /
Gdy Matka Tworcy Boga do nieba jest wzięta.

Wlazł ustrz huk w Taborze Kozackim słyżany / 16. Au.
Kozney strzelby. W nasych odgłos grzmotów miąny.
W Woysku słyżac tak częste od chłopstwa strzelania /
Z rozmaitych koniektur / różne domniemania.

Je albo Król Jego Mości Pan nasz miłościwy /
Z nienacka napadł na lud krwie Szlacheckiey chciwy /

ego
Już byli pogotowi / iako kto mógł prawie /
Konno / pieśo / wypadać / tu wojennej sprawie.

Albo że od tamtego Woyska Chmiel zrażony /
Bojąc się by od Czerni nie był opuszczony.

Amis
& 13.
gust.
Jakoby nasych zgromił / chłopstwu wiedzieć dąć /
Skąd wesele w Kozackim Taborze powstaie.

Jakoż tak się rzecz miała / że przysły nowiny
Czerni od Chmiela / iakby zbil Koronnie syny.

Z Turczyntiem Jego Mości Pana Chorążego /
Szlachciec ieden z Taboru gadał Kozackiego.

Przed którym po Turcku takie wieści prawil /
& 15.
Że Bogu co na odsiecz sili pobłogosławił.

Jż Chmielnicki po grzbiecie wziął od nich potężnie.
Gdy go y w rucz y strzelba porazili mężnie.

Przed Kwatere Książęcia Jego Mości Arala.
Wlazł ustrz tenże Szlachciec / przywiązawszy mała 17.
Augrotowi larteczka / zmierzyl. Namiey takie Aug.
Słowa były pisane / lub podobne iakie.

Jestem Szlachcic w Sarmackich krainach rodowity
Wpadłszy między kaidanów chłopskich cięście nity /
Muszę onym holdować / lubo po niewoli /
Kozumiem isdnąć że mnie w krócie Bog rozzwoli.
A teraz przez te karte moje oznaymnie /
Ze Kozak z Tatarzynem od tamtych kwantuje.
Kiniż tylko tryumfy wam na postrach stroja /
Ale sie sami barzciey o swoą zgube boja.
Takie w karcie awizy wyczytane były /
Wielka w Obozie naszym radość uczyniły.
Do wtwierdzenia woyska / dobra iako krora
Wieść / lecz dla mniey perwonego / mniey perwna autora
Pan Dembicki y z Panem Zagielnickim / cieniem
Sa śmiertelnym potryci w tenże dzień kamieniem,
Od chłopsstwa niespodzianie wziął Pan Złot młody
Wleb / w prawdzieć uczul troche bolu / lecz bez głody.
Wzaimnież dzień pogodny / ale wielka wrzawa / 18.
Dla częstego strzelania / iako mgła kurzawa
Pon stała. Bez przestanku gdy prawie dzień cały /
Odpoczynkami mieli chłopskie samopaly.
Już Kozacy pod Oboz kopaiac sie sami /
Sciagali tuż za sobą wozy osiekami.
Już sie ryla poteznie w dwor Pana Trykaiá /
Chłopow rozpaczaiacych niezliczona zgraiá.
Kedy leżał Seniawski choroba struchlaly /
Maz niegdzy w krowawym boiu odważny y śmiały.

Ktory

ity
Ktorey polki na zdrowiu ięszce nie kwantował /
Męstwem swym y odwaga Wyczyzna ratował.
Poden gdy sie (iatom rzekl) Kozacy kopali /
Od strzelby porażeni namniey nie wstórali.
Jaka tam bitwa była wspomnieć Mocny Boże /
Strach bije na cżłowieka / gdy iuż czym kto może
Z Kozaków / iedni z kłimi / a drudzy z łosami /
Z osmalonym ożogiem / z siekiera / z cepami /
Kunaszym oslep prawie wala sie. Owstydzie /
Czym wiec snopy chłop bił / z tym do boiu idzie.
Tak sie ona gromada narwalem sypala /
Wrzeszcząc po Rusku bite / po Tatarsku hala.
Powiedzcie mi kto kiedy (prosze) Tatarzyną
Widział na Ruskich nogach. Trefna dość nowina /
Ale żartom dać pokoy / nie na żart sie bierze /
Gdy chłopstwo bezrozumne / (abo raczey wierze
Ze szalone) na Oboz okrutnie nąchodzi /
Jednak meżnych Ryceerzow / męstwo oswobodzi.
Dostało sie na ten czas po lbie y po bołu
Nieiednemu / lecz meżnie dotrzymali kroku.
Wosprośni te gdy zboyce będąc rozgromieni /
Musieli wzad wystąpić / wielce zawstydzeni.
W ten czas Pan Kozzeniewski ptargował mąry /
Z nim regożdnia zabiry Pan Smarczenwski stary.
Od Księżęcia zaś Jego Mości nim rozdniało / 19/
Ochotnie na wyieczke woysko wybieżalo.

Aug.

23 Te

A z Jego Mością Panem Podezłym pospołu /
Chcąc zażywać śniadania z Marsowego stołu.
Kozackim ku Taborom poskoczyli śmiele.
Chlopskim sie trupem krwawe pola łożę ściele.
Odbito dwie Chorągwie / zdobywszy niemalo /
A więźniów iedenastcie z tamtąd sie dostało.
Skorymi Asawule poymano y Kąta /
Z tych takie przed naszymi były confessata.
Iż gdyby ieszcze lepiey na chłopow natarli /
Pewnieby y w Taborze swym sie nie oparli
Kozacy. Jużby było łatwo opanować
Tabor: Chłopi pewnieby musieli szwankować.
Gdyż Komunię przy Chmielu / a tu go nie było.
A terazby chłopsstwo żytki pomyliło.
To ziężyłow Odważny Książę na Wiśniowcy
Zrozumiałszy: a mając lud swój po gotowcy /
Radził z innymi Pány / aby ze wszey strony /
Wboż był z Kozakami powtore zgrozomiony.
Niacoby przyzwolili / zwowu sie gotune
Woysko wybiegac / Książę zacny animuje.
Sam w męstwie kredensując / Pan niewstrąsany /
Skoczył do Nieprzyjaciół. Lecz niedokończony
Wstęp zwycięstwa / dla tego iż sie wysworował /
Sam tylko / a onego niikt nie posilkował.
Gdyż sie drudzy zostali bitwe odwołczając /
Saczym wrocić sie musiał posilku nie mając.

W ten czas zacny Kałowski na placu zostawił
Ciało ludzkie śmierci / z życiem się rozprawił.

P. Zbrowski Komisarz umarł dnia przereczonego
Z postrzału / który był wziął Lipca trzydziestego. 20.

Od Jego Mości Pana Chotuzego rano / 21. Aug.
W Sobotę do Kozaków z listami posłano.

Sarazem wszystkich na wał wyprawiono / ale
Sakazono by żaden nie strzelał na Wale.

Jednak gdy przy rozmowach Kozacy z dział bili /

Z Samopółow. Nasz także też czynili.

Po południu Karazbey / Tatarzyną swego
Chumacza / do Obozu przysyła naszego /

Ten nowe przyniósł wieści / co z strony przymierza /

Ze z Królem Jego Mością przez Pana Kanclerza /

Już traktaty staneli / za przyrzeczeniem Pańskim (Stim.

Z Chmielnickim / z samym Hanem / y z Kanclerem Hanu.

Potym grzmot wielki powstał / trąbienie / z dział bicie /

Przy Kozackim Taborze. Nasz Oboz obficie /

Gęstym ogniem do kół odtrzymując / śmiało

Zrozumieć było że już Mars tryumfy władał.

Gdyż Kozacy na tryumf płomień żarząc srogi /

Ze nie Polska z Chmielnickim wdali do togi.

Ukłamyce wielkie na ten czas stroili /

Tryumfu obleżeni spectatores byli.

Wkrótce potym wiadomość do Obozu dana /

Ze nasz Komisarze traktują z Hanem.

W Niedziela targowiska iawne bydz poczely/ 124
A iuz troche na strawe tanszy potup wzily. Aug.
Gdyz przedtym nieslych na prawie drogosc byla/
A Cerec naybarzciey sie w ten czas z bogacila.
Kiedy ledwie iednemu na dzien za piec zlotych
Chleba bylo. A piwa garniec takze o tych
Pieniadzach. A iuz nader w ten czas tamto bylo/
Gdy sie piwa za Taler garniec wziać trafil.
Za czwierzć owsa siedmdziesiat zlotych dac potrzeba/
Albo osmdziesiat bylo. Wie ieden tam chleba
Ponoy nie kosztował / nawet nie kazdemu
Trafil sie y barfczu napić; a totemu/
Ze za grochy czternasćie skopy garniec bywał.
Takies Mleżny Solnierzu w Obozie zażywał.
Godzina w noc ylepicy ogniom gestych srodze
Z dzial y z muskietow dali/ biorac sie ku drodze.
Potym od wysyttych walow ktore wiec oblegli
Byli/ tak cicho posli/ ze ani postrzegli
Nasi/ iz iuz Rozatow niemasz. A z w pulnocy
Z rożnych Choragwi sobie przybrawszy po nocy/
Rzeczywyludę Jego Mlosc Pan Odczasy w pole
Wypadzy/ nic nie znalazl/ nio kila w pole/
Ktorzy byli zapali w drodze iec z drugiemu/
Pobrawszy ich/ powrocił do Obozu z niemi.
Potym iedno y drugie naleziono dzialo/
Te (Comes de Agorca) taki napis miało.

w po

W Poniedziałek do targow zewszad sło co żywo. 23.
Żywność wiezli na przedaż / zboże / siodły / piwo. Aug.
Lecz iako wielurż życia targ niebezpieczny złupil /
Nie ieden przy tym handlu śmierć sobie zakupil.
Gdyż naszym załazano wychodzić na wały /
Lecz tego załazania skutek bázro mały.
Bo bezpiecznie do targow wychodzili sobie /
Żáto sie też nie ieden w śmiertelney żalobie
Wyżrzal bydz : Bissurmani gdy na sżyiach kordy
Zaostrzone tepili / á drugich do Ordy
(Co byli na wal wyszli dla targow) pobrali.
Ktorych na dwa tysiące nasi rachowali.
Kiedz : Borysewskiego pod tenże czas wzięto /
Ktoremu potym życie nazajutrz wzięto.

W wieczor Pan Minor nowa przyniosł Obozowi
Wiesć / w pom náiac sie pieniedzy Hanowi /
Ktore przy Kommissyey oddać obiecali
Panowie Kommissarze. Lecz nie pozwalali
Na to / Kolo Krcerstie / y wszyscy Woyskowi.
Niechcąc dac y szelaga Panu Minorowi
Co widząc iż już trudno wziąć było pieniedzy /
Potrzebniejszy był każdy sobie potey niedzy.
Przynamniemy o obsidem Woysko molestował /
Na co sie Pan Potocki Kotmistrz ofiarował.

W. Wroć pierwsza zguba niepomocna była / 24.
Znowu naszych na targu poginelo siła. Aug.

Właśnie iako przez morze gdy sie kto przeprawi /
A v portu samego żywota pozbawi.
A dobr burza przecirona. O iak tam nie miło /
Z żywotem sie rozstawać gdzie prawie żyć było. (mile.
Zatym Chmiel z swoim woyskiem vstąpił wczwierć
Druga sie część zostala / a po nim zaś w chwile
Meżny iachał Potocki / do Hana samego /
Aby był (że tak rzekł) w zastawie v niego.

Wę Szode pozostaly w drodze Tabor idzie 25 Aug.
Tak sie Woyna skonczyla. Bog nie dal we wstydzie
Meżnym zostac Kycerzom / za co iemu chwala
Niechay bedzie na wieki / że ludu garść mala /
Sarmackich calosc meżnie bronila podwoiow /
Zażywszy przy odwadze trwawych w bitwach znoiow.

A tobie Jacek Książę Wiśniowiecki bedzie
Oczysta calosc winna / to zamdzieczac w szedzie.
Ześ sam prawie wytrzymal na wszystkie niażdy /
Wiem żeć to że Sbaraskich Meżow przyzna każdy.
Teraz niechci Bog szczęści oddana Bulawa /
Abyś wieczną zarobil Oczyznie na slawę.

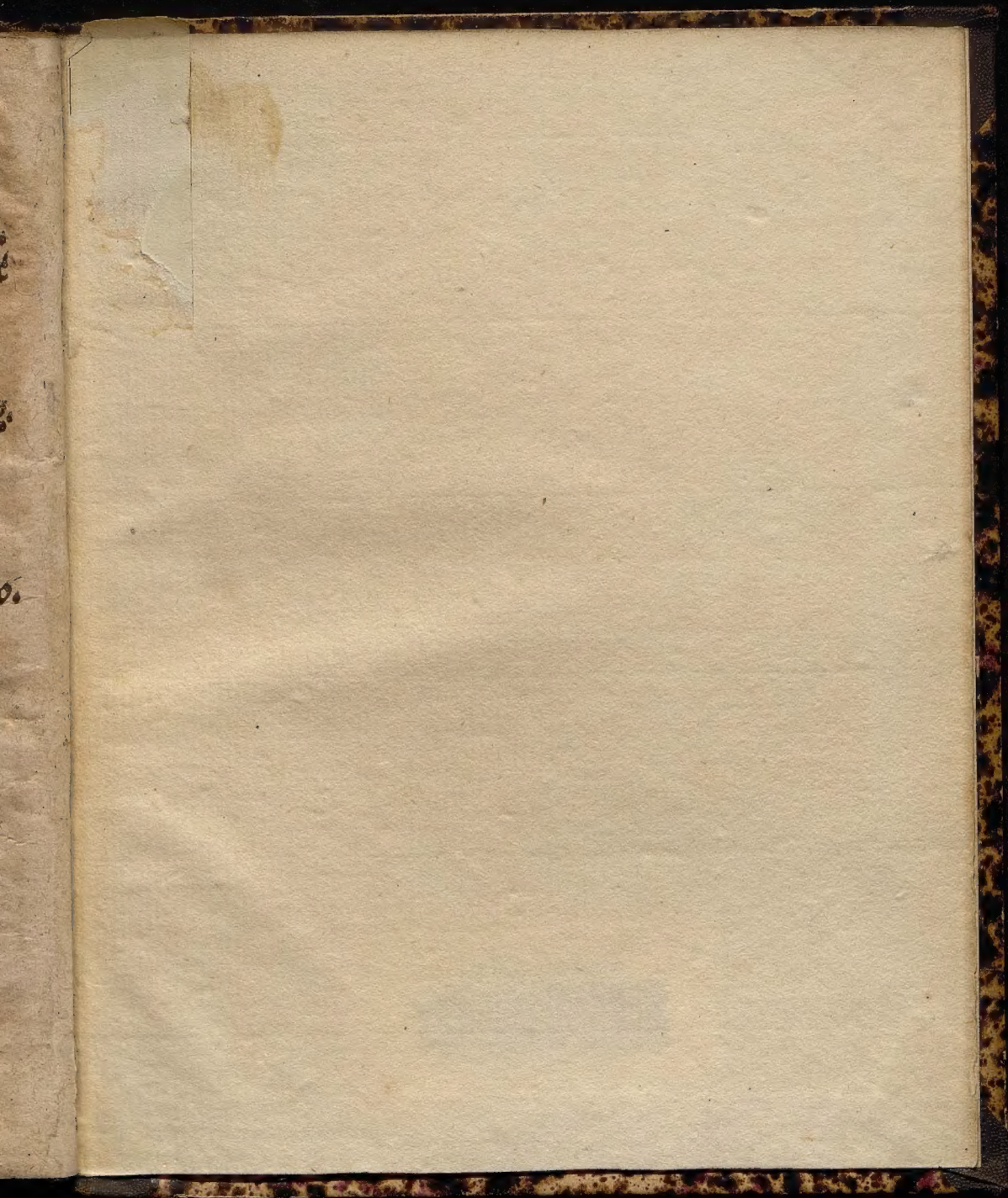
BIBLIOTEKA UNIWERSYTETU

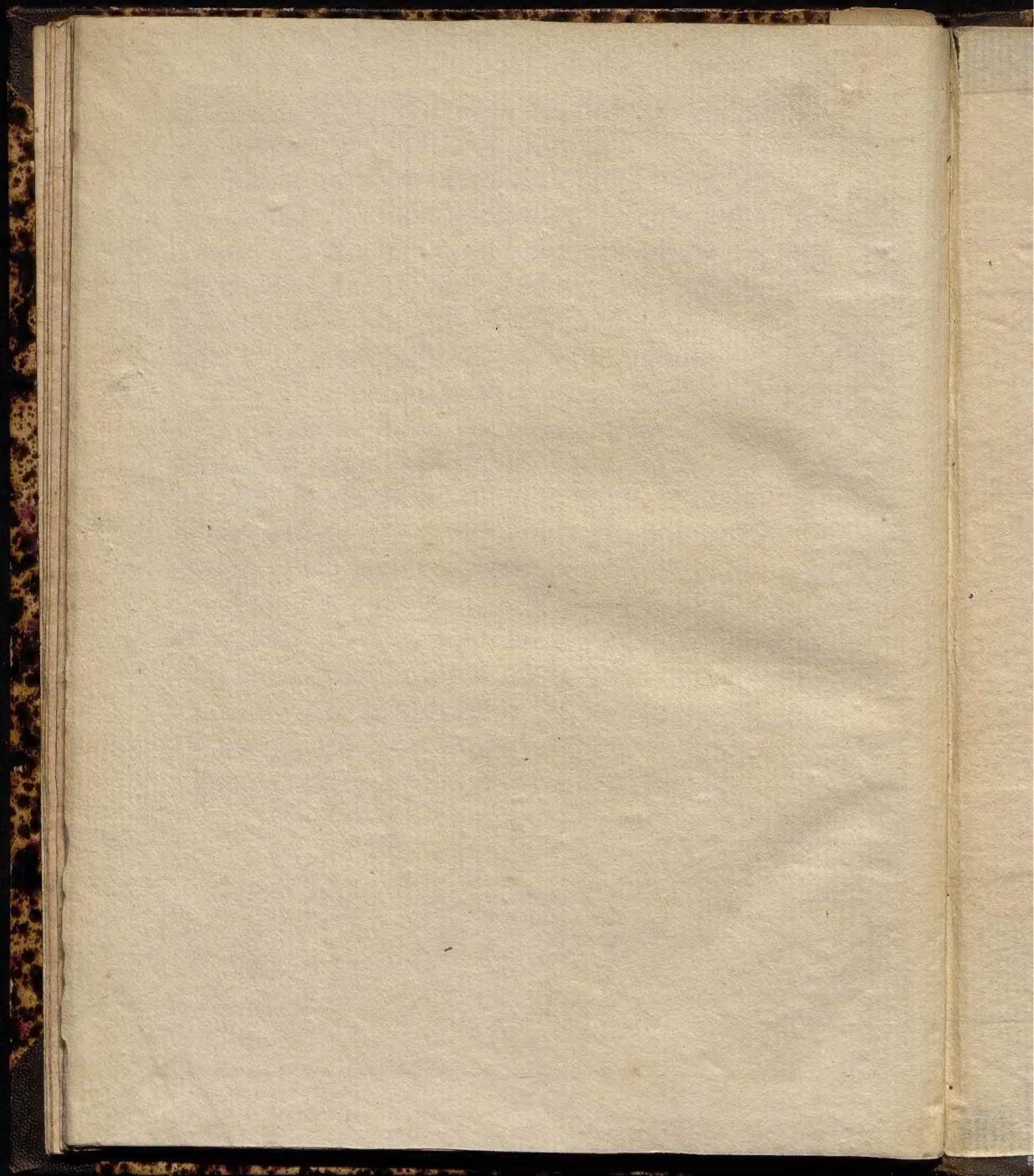
Wrocławski Uniwersytet

Biblioteka Jagiellońska

stdr0018127

